

Ks. WACŁAW SCHENK — KUL

PODSTAWY TEOLOGICZNE AKTYWIZACJI LITURGICZNEJ

Modlitwa Kościoła wyrosła z pewnych prawd wiary, które nie ulegały wprawdzie zmianie, ale w świadomości wiernych różnych epok nie zajmowały zawsze tego samego miejsca centralnego. Jeżeli owoce odnowy liturgicznej mają być trwałe, należy równocześnie reaktywować niektóre zasadnicze prawdy dogmatyczne z chrystologii, eklezjologii, sakramentologii i z traktatu *de Gratia*.

1. *Chrystus*. Współczesna pobożność podkreśla z doczesnego życia Pana Jezusa te elementy, które wiążą się z pewną uczuciowością, jak Boża Dziecina betleemska, Przyjaciel chorych i grzeszników, Zbawiciel cierpiący i umierający, Jego Serce przebite włócznią. Z drugiej strony widzi ona i uwielbia w Chrystusie prawie wyłącznie Jego bóstwo. Chrystus nie jest drogą do Ojca, ale bezpośrednim przedmiotem kultu. Katolik współczesny nie modli się *per Christum*, lecz *ad Christum* (Por. K. Adam, *Christus unser Bruder*, Regensburg 1934, 3, s. 57). Przejawia się to również w naszej pobożności eucharystycznej: nasze Msze św. są przeważnie okazją do adoracji Chrystusa Pana, obecnego w Przenajświętszym Sakramencie, a nie miejscem współofiarowania siebie z Chrystusem Ojcu niebieskiemu (por. pieśni śpiewane po przeistoczeniu).

Liturgia natomiast podkreśla inne prawdy chrystologiczne, Chrystusa, który aktualnie żyje i króluje jako zwycięzca i głowa wszystkich należących do Niego przez wiarę i miłość, jako *mediator inter Deum et homines* (św. Paweł), *quia Deus cum*

Patre, quia homo cum hominibus, per hoc mediator, per quod homo (św. Augustyn). Z Jego rąk wierni otrzymują ciągle życie Boże. Liturgia — to modlitwa *per Christum* i życie *in Christo*.

2. **K o ś c i ó ł**. Przeciętny katolik współczesny widzi przede wszystkim zewnętrzną, organizacyjną stronę Kościoła. W świadomości wiernych pierwszych wieków natomiast Kościół żył jako nowy lud Boży, jako Ciało Chrystusa, kapłaństwo święte, jako wspólnota wierzących w Chrystusa. Przez wiarę, chrzest i Eucharystię człowiek staje się członkiem Ciała Chrystusowego. Wszyscy członkowie tego organizmu posiadają to samo życie i odpowiedzialność za wspólne życie, a liturgia jest sprawą wszystkich obecnych na nabożeństwie, nie tylko duchowienstwa.

3. **S a k r a m e n t y**. Sakramenty są drogą do wspólnoty w Chrystusie i utrzymują tę wspólnotę. Chrzest jest włączeniem nowego członka w organizm Kościoła. Pokuta ma charakter społeczny, bo charakter społeczny ma grzech jako wykroczenie przeciw świętości społeczności wiernych. Eucharystia jest znakiem jedności Nowego Przymierza, jest *vinculum unitatis et pacis*. Jeden Chleb, jedno Ciało, *O signum pietatis, o sacramentum unitatis, o vinculum caritatis* (św. Augustyn). Eucharystia jako ofiara jest ofiarą całego Kościoła, jego Głowy i członków.

4. **Ł a s k a**. Współczesny katolik ujmuje przeważnie wszystkie elementy religijne jako środki do rozwoju swojego własnego „ja”. Łaska jest mu o tyle potrzebna, o ile jest konieczna do przestrzegania przykazań. U św. Jana, św. Pawła i św. Augustyna łaska jest w pierwszym rzędzie wybraniem przez Boga w Chrystusie. Łaska jest udziałem w Chrystusie, w Jego synostwie, w Jego dziedzictwie. Najistotniejszym przejawem łaski jest miłość. Ona stanowi o istocie chrześcijanina. *Talis est quisque, qualis eiusdilectio est* (św. Augustyn). Istota świętości nie polega na negacji, na wolności tylko od grzechu, ale na czymś pozytywnym, a mianowicie na czynnej miłości.

Liturgia jest *Opus Dei*, dar Boży: Bóg obdarowuje nas swoim życiem. Dlatego winniśmy dar ten przyjmować z wielką wdzięcznością i rozumieć swój udział w liturgii jako wielkie dziękczynienie, *eucharistein*, jako przywilej i znak wybrania do rodziny Bożej.